

Magyarországi daganatos betegségek epidemiológiája és az onkológiai ellátó struktúra

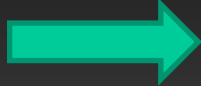
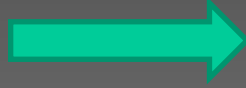
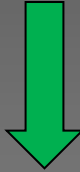

Lövey József

Országos Onkológiai Intézet
Semmelweis Egyetem ÁOK Onkológiai Tanszék

Daganatos morbiditás és mortalitás

- Évi ≈ 84.000 új daganatos eset 2030-ra ≈ 100.000 új eset
  - Minden 3. embernél élete során rosszindulatú daganat alakul ki
  - Második leggyakoribb halálok
  - **Összes halálozás 25%-ának** oka daganat Minden 4. ember!!!
-
- Népegészségügyi szempontból kiemelt jelentőségű betegségcsoport

A Nemzeti Rákregiszternek bejelentett leggyakoribb új rosszindulatú daganatok száma 2008 és 2016 között, a két nemre együtt

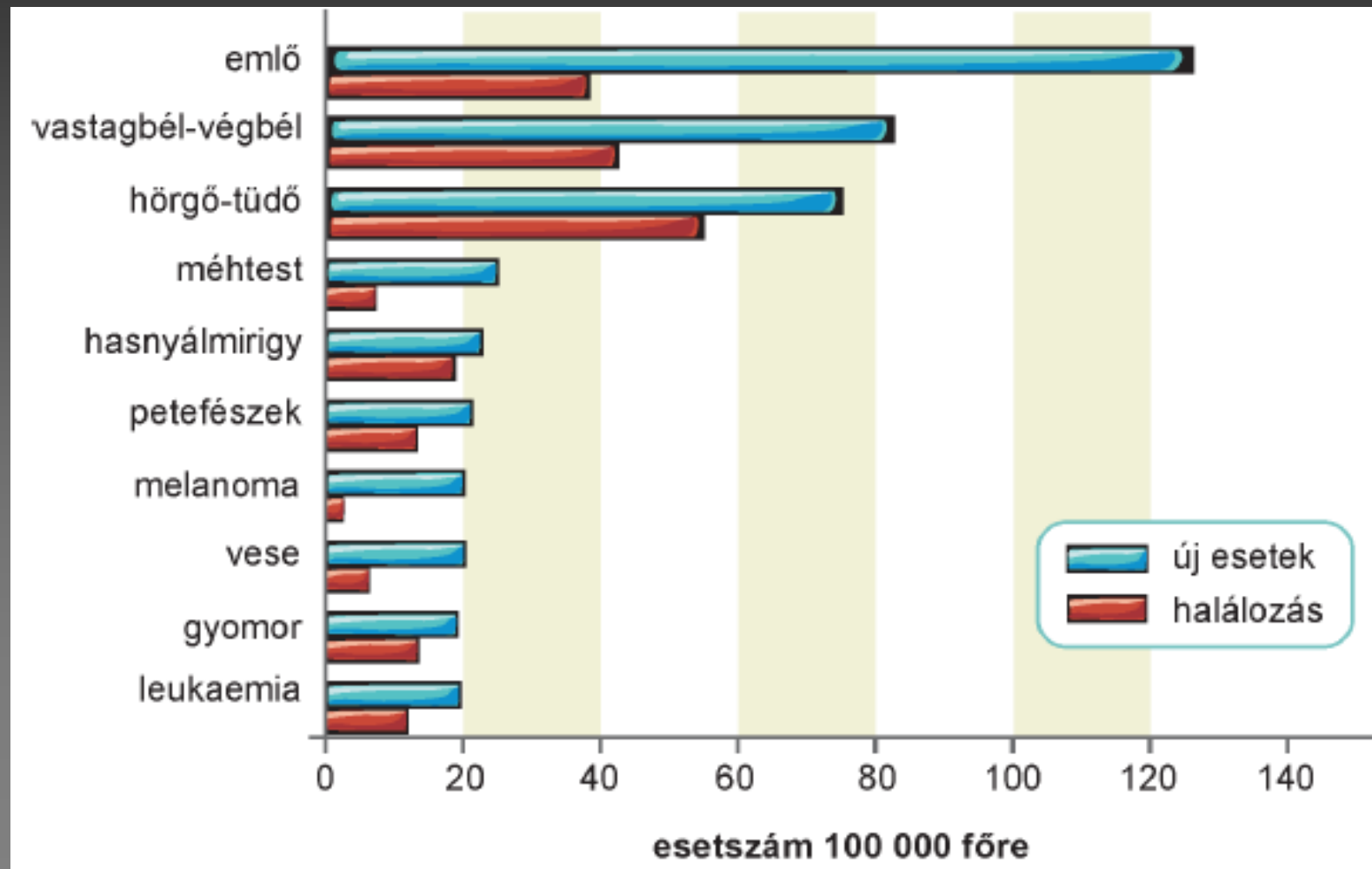
Lokalizáció		Esetszám									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Bőr egyéb (C44)	12089	12157	11450	13803	14218	14932	16228	15759	16425	↑↑
1	Tüdő (C33-C34) 15%	11854	11194	10565	11150	11410	11259	11652	12148	12849	↑↑
2	Colorectalis (C18-C21) 13%	10039	9686	9638	10217	10584	10833	10777	10748	11225	↑↑
3	Emlő (C50) 11%	7178	7072	7057	7213	7879	8048	8240	8576	8882	↑↑
4	Nyirok- és vérképzőr.(C81-96)	4159	4197	4306	4491	4943	4989	4919	5063	5374	↑↑
5	Prosztata (C61)	3894	3754	3675	4206	4091	4698	4636	4595	4677	↑
6	Ajak és szájüreg (C00-C14)	3802	3515	3614	3563	3769	3801	3786	3776	3862	
7	Húgyhólyag (C67)	3118	2930	2681	3074	3357	3316	3535	3508	3595	↑↑
8	Vese (C64-C66 és C68)	2513	2423	2238	2564	2767	2904	2885	3018	3250	↑↑
9	Hasnyálmirigy (C25)	2577	2404	2342	2287	2580	2778	2752	2941	3137	↑
10	Melanoma (C43)	2036	2066	2010	2109	2346	2388	2452	2843	2749	↑↑
	Összesen:	84589	81411	79202	83859	89549	91509	93872	95715	100395	↑
	Összesen (C44 nélkül):	72500	69254	67752	70056	75331	76577	77644	79956	83970	↑

Magyarországi daganatos halálzási sorrend (KSH 2006-2017) A két nemre együtt

Lokalizáció		Esetszám												
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1	Tüdő (C33-C34) 26%	7721	8155	8330	8453	8648	8533	8896	8591	8733	8753	8883	8840	↑↑
2	Colorectalis (C18-C21) 15%	4695	4779	4753	4949	4965	5054	5084	5017	5050	5008	5059	4985	↑
3	Hasnyálmirigy (C20-C22) 7%	1692	1747	1794	1837	1848	1850	2003	1976	1999	1978	2178	2228	↑↑
4	Emlő (C50)	2081	2066	2141	2183	2040	2159	2123	2194	2133	2250	2248	2138	↑
5	Nyirok- és vérképzősz. (C81-96)	1727	1695	1822	1742	1785	1815	1826	1799	1743	1917	1787	1735	
6	Gyomor (C16)	1847	1762	1725	1824	1626	1701	1732	1619	1602	1500	1579	1472	↓↓
7	Prosztata (C61)	1180	1160	1186	1193	1209	1198	1125	1211	1280	1258	1301	1389	↑
8	Ajak és szájüreg (C00-14)	1585	1581	1651	1521	1524	1494	1536	1431	1460	1472	1395	1333	↓↓
9	Húgyhólyag (C67)	769	850	831	831	904	923	983	899	906	959	975	983	↑
10	Máj (C22)	724	654	765	776	747	796	821	832	904	862	850	895	↑↑
	Összesen:	31283	31686	32111	32536	32460	32670	33224	32748	32748	32792	32987	33548	↑

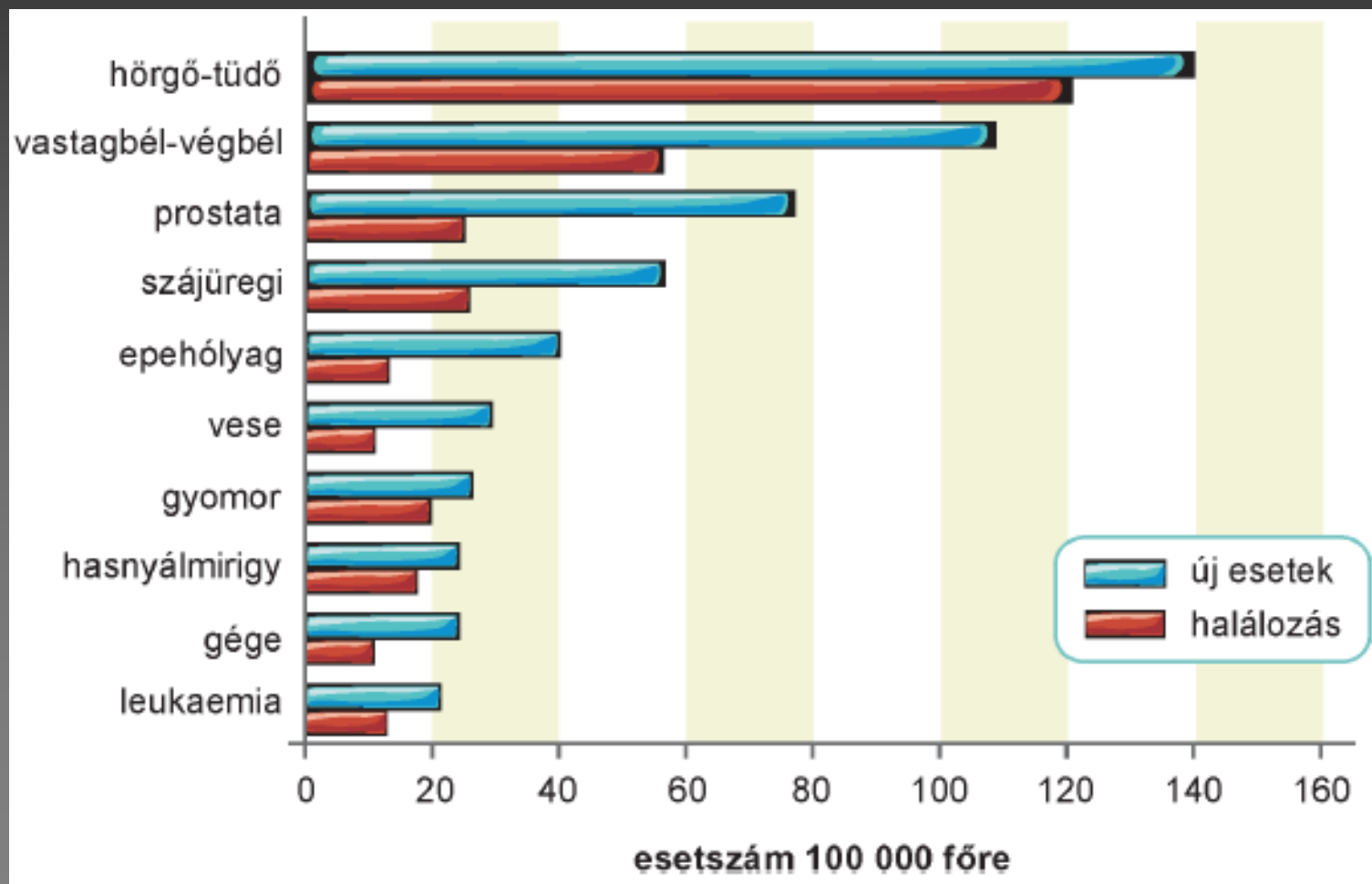
A 10 leggyakoribb rákmegbetegedés és a halálozás Magyarországon

Nők

A 10 leggyakoribb rákmegbetegedés és a rákhalálozás Magyarországon

Férfiak

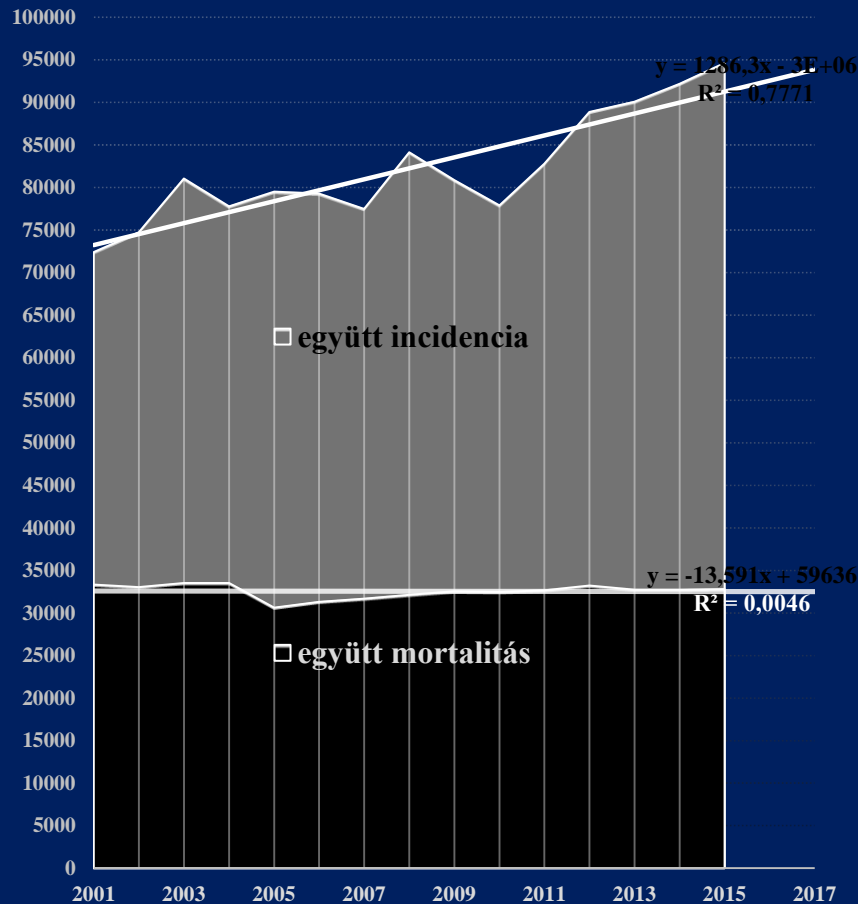

Daganatos halálozási arány az EU-28 tagállamában

Ország	Standardizált halálozási ráta (100 000 lakosra számítva)			
	Összes	Férfi	Női	65 év alatti populáció
EU-28	251,5	349,1	200,6	79,2
Magyarország	348,1 (1.)	478,7 (1.)	266,5 (1.)	140,4 (1.)
Horvátország	336,4 (2.)	474,3 (3.)	247,0 (4.)	107,8 (3.)
Szlovákia	324,1 (3.)	463,5 (5.)	239,0 (5.)	103,7 (5.)
Dánia	300,6 (4.)	363,1 (11.)	258,3 (2.)	76,1 (14.)
Szlovénia	299,9 (5.)	424,4 (7.)	223,7 (8.)	84,3 (10.)
Észtország	299,4 (6.)	456,7 (4.)	217,8 (11.)	88,3 (9.)
Lettország	299,3 (7.)	476,9 (2.)	212,0 (12.)	105,2 (4.)
Lengyelország	292,3 (8.)	405,9 (8.)	222,0 (9.)	100,7 (8.)
Írország	288,3 (9.)	344,5 (16.)	249,1 (3.)	69,5 (21.)
Cseh Köztársaság	284,6 (10.)	382,4 (9.)	219,8 (10.)	82,9 (11.)
Hollandia	282,2 (11.)	356,5 (12.)	232,7 (7.)	75,3 (16.)
Egyesült Királyság	278,4 (12.)	341,1 (17.)	234,7 (6.)	68,7 (22.)
Litvánia	276,2 (13.)	441,4 (6.)	188,8 (19.)	101,9 (7.)
Románia	273,2 (14.)	381,8 (10.)	194,3 (17.)	118,5 (2.)
Luxemburg	260,7 (15.)	356,5 (13.)	194,0 (18.)	62,6 (25.)
Németország	253,2 (16.)	328,4 (23.)	202,1 (15.)	73,1 (17.)
Belgium	252,6 (17.)	333,9 (20.)	195,9 (16.)	72,2 (19.)
Ausztria	249,3 (18.)	320,7 (24.)	202,4 (13.)	72,3 (18.)
Görögország	249,3 (18.)	344,7 (15.)	173,5 (25.)	75,7 (15.)
Olaszország	246,6 (20.)	332,0 (22.)	187,3 (20.)	65,3 (23.)
Franciaország	245,4 (21.)	339,9 (18.)	178,3 (22.)	80,5 (12.)
Bulgária	242,4 (22.)	332,8 (21.)	178,7 (21.)	103,2 (6.)
Portugália	242,1 (23.)	350,3 (14.)	166,7 (26.)	79,3 (13.)
Svédország	234,8 (24.)	282,4 (27.)	203,3 (14.)	54,2 (26.)
Málta	233,5 (25.)	310,0 (25.)	177,4 (24.)	64,8 (24.)
Spanyolország	232,7 (26.)	337,0 (19.)	155,9 (27.)	71,5 (20.)
Finnország	218,6 (27.)	283,5 (26.)	178,3 (22.)	53,0 (28.)
Ciprus	201,0 (28.)	275,3 (28.)	140,8 (28.)	53,1 (27.)

A morbiditás és mortalitás változása 2001-2015 között

C00-C97 (C44nélkül) FÉRFI-NŐ EGYÜTT

	2001	2015
férfi incidencia	36898	46595
férfi mortalitás	18807	17655
nő incidencia	35508	48046
nő mortalitás	14511	15137
össz incidencia	72406	94641
össz mortalitás	33318	32792
	46%	35%

2001-2015 között 79420 elkerült haláleset!

A magas hazai dagantos halálozás okai

- ❖ **Életmód**
- ❖ **Környezet**
- ❖ **Szűrés hiánya - Késői felismerés**
- ❖ **Diagnosztikai hozzáférés (mol. pat., MR, CT)**
- ❖ **Terápiás hozzáférés / betegutak**
- ❖ **Öregedő népesség**
- ❖ **Betegkövetés**
- ❖ **Lelki tényezők**

Magyar Nemzeti Rákkontrol Program (1993, 2001, 2006, 2018)

Tartalma (WHO ajánlások):

- elsődleges megelőzés (primer prevenció)
- rákszűrés (szekunder prevenció)
- korai felismerés – diagnosztika (labor + képalkotó + sebészi és molekuláris patológiai diagnosztika)
- terápia (sebészet, radioterápia, gyógyszeres kezelés)
- rehabilitáció
- palliáció – hospice
- oktatás
- PR aktivitás
- társadalmi edukáció
- nemzeti onkológiai struktúra
- indikátorok, monitorizálás

Komplex
onkoterápia

Primer prevenció

Karcinogén faktorok eliminálása, csökkentése

DOHÁNYZÁS: tüdő, szájüreg, gége, nyelőcső, gyomor, hólyag, méhnyak

- törvényhozás – **Dohányzás ellenes törvény (2012)**
- társadalmi egészségügyi programok

Elhízás: nyelőcső, vastag- és végbél, emlő, méhtest, vese

- diéta: „chips adó” (2012)
- alkohol & dohánytermékek adójának emelése (2013, 2015, 2019)
- iskolai étkeztetés (2013)

Testmozgás: nemzeti egészségügyi program – kötelező napi iskolai tornaóra, tornateremépítési program (2012-)

Foglalkozási – környezeti ártalmak

- fizikai ágensek: ionizáló sugárzások, napsugárzás (szolárium!)
- kémiai ágensek: több száz!
- biológiai ágensek:
  - **HPV – vakcináció (államilag finanszírozott program; 2014-)**

Szekunder prevenció - Szűrés

Méhnyak:

- citológia bevezetése (Kellner, OOI, 1950-)
- citológiai hálózat (Kellner, Döbrössy, OOI, 1960-)
- Szervezett citológiai méhnyakrák szűrés (Döbrössy, Bodó, OOI, 2003-)
- Népegészségügyi Program (Kertai – 1994, 2001, 2002)

Emlő:

- MNRKP (Kásler, OOI, 1993)
- Népegészségügyi Program, model szűrés (Kertai – 1994, 2001, 2002)
- Országos mammográfiás szűrési program bevezetése (2002-)
- 45-65 év között két évente meghívó mammográfiás szűrésre

Colo-rectalis:

- MNRKP (Kásler, OOI, 1993)
- Népegészségügyi Program (Kertai – 1994, 2001, 2002)
- Model szűrések
- Metodikai viták késleltették bevezetését (occult bélvérzés vs kolonoszkópia)
Szűrés bevezetése: 2019

Vastag/végbélrák szűrés korai eredményei

Indulás: 2018. nov.- 2019. nov.

Behívott betegek: 50 és 70 év közötti nők és férfiak – eddig 524.000

Visszaküldött minták: 153.000 – Részvételi arány: < 30%!!!

Pozitív széklet vérteszt miatt elvégzett colonoscopia: 11.000 (7%)

- ❖ **Felismert rosszindulatú daganat: 227 (2%)**
- ❖ **Felismert jóindulatú elváltozás (polyp): 1893 (17%)**

Tüdőrák szűrés Magyarországon – HUNCHEST 2 implementációs vizsgálat

Indulás: 2019. okt.-2020. jún.

Résztevő intézetek: **OKTPI**, OOI, Pécs, Debrecen, Hódmezővásárhely, Mátraháza, Szombathely, Békéscsaba, Tatabánya, Veszprém.

Behívott betegek: 3.000 fő 50-79 év közötti erős dohányosok (>25 pack-year)

Módszer: Évente alacsony dózisú mellkas CT (low-dose CT)

Pozitív esetben pulmonológiai kivizsgálás

Intermedier esetben kontroll CT

Dohányzásról való leszokást segítő programmal együtt!

Az onkológiai ellátás minőségi szintjei

Az OECI meghatározta a Rák Centrumok fogalmát Európában és meghatározta az akkreditáció feltételeit

OECI: A komprehenzivitás alapján 5 kategória:

EURÓPA

- a) Komprehenzív Rák Központ (10 millió lakos)
- b) Rák Központ (1,5-2 millió lakos)
- c) Onkológiai Osztály (szervspecifikus, de komplex)
- d) Onkológiai Egység
- e) Rákregiszter nemzeti/kórházi

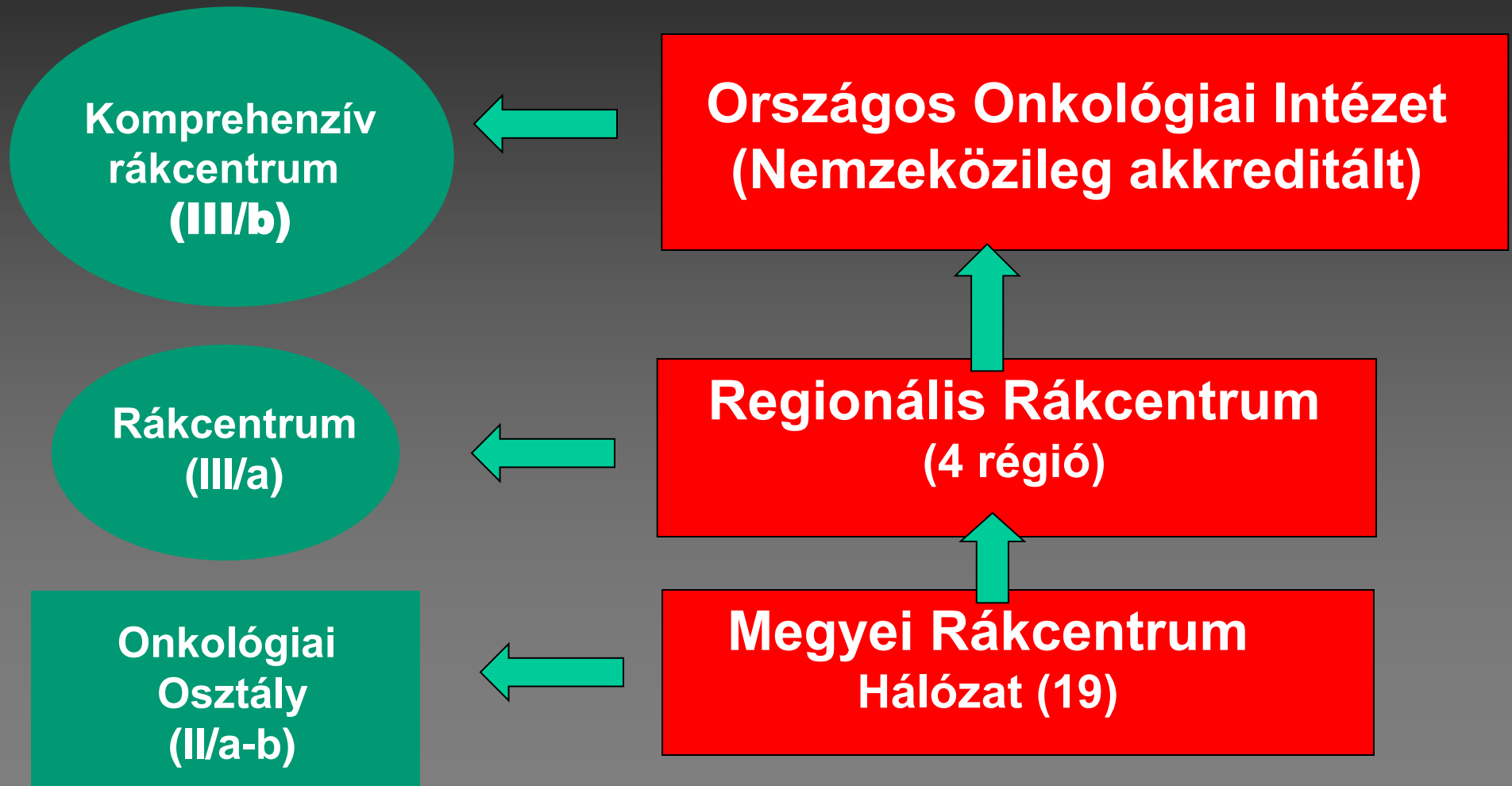
Akkreditált CCC-k Európában: Karolinska Inst., Inst. Gustave Roussy, Inst. Curie, Lyon, Marseille, EIO Milánó, Aviano, Padova, Genoa, Róma, Porto, Netherlands Cancer Inst., Inst. Jules Bordet, Christie Hospital, Cambridge Cancer Center, London, Helsinki Univ., Oslo Univ., **OOI= Egyetlen CCC Közép/Kelet-Európában**

MAGYARORSZÁG

- **Nemzeti Intézet (OOI)**
- **Regionális központ**
- **Megyei központ**
- **egyszakmás ellátóhely**
- **informatikai egység**

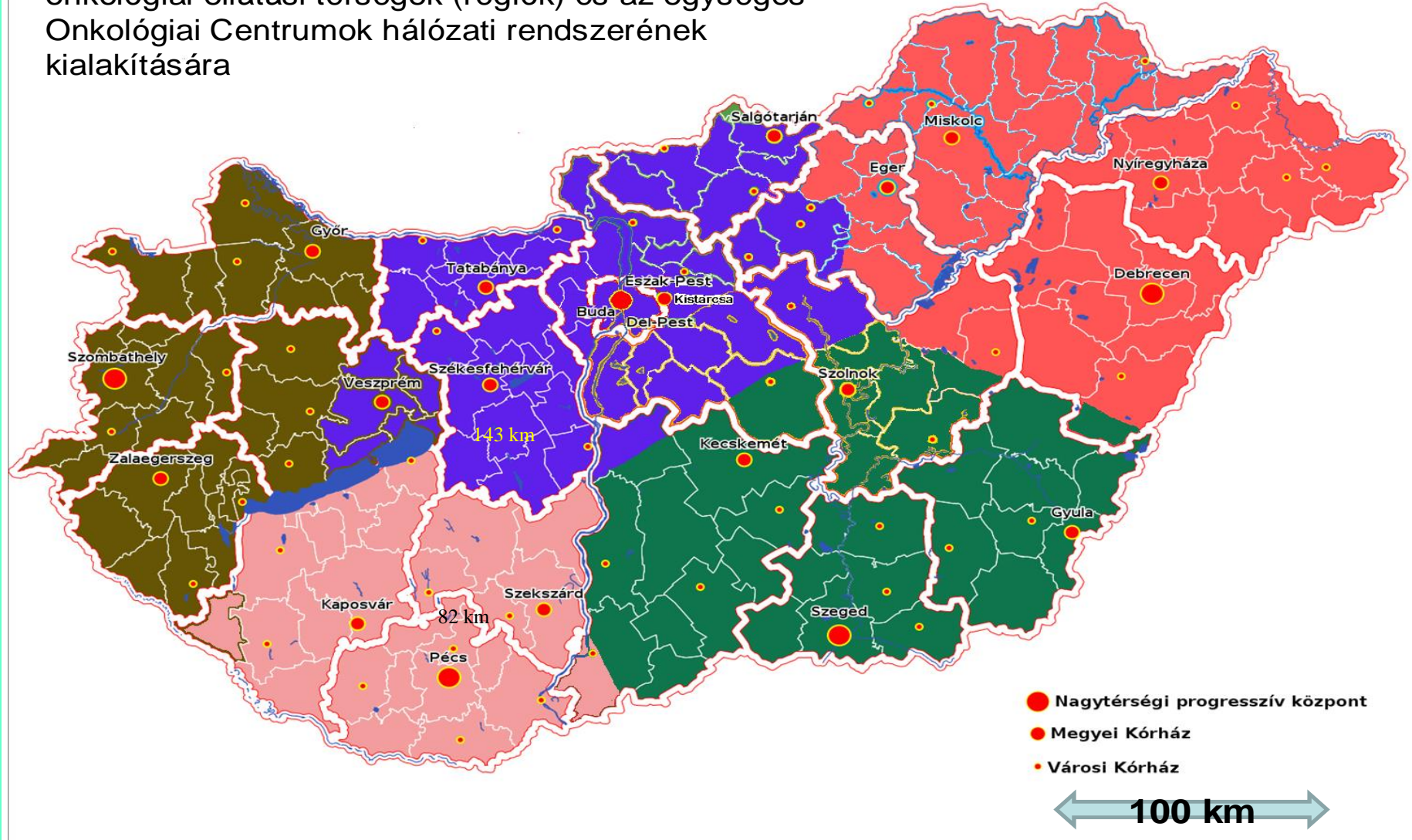
Az onkológiai ellátás kívánt struktúrája Magyarországon

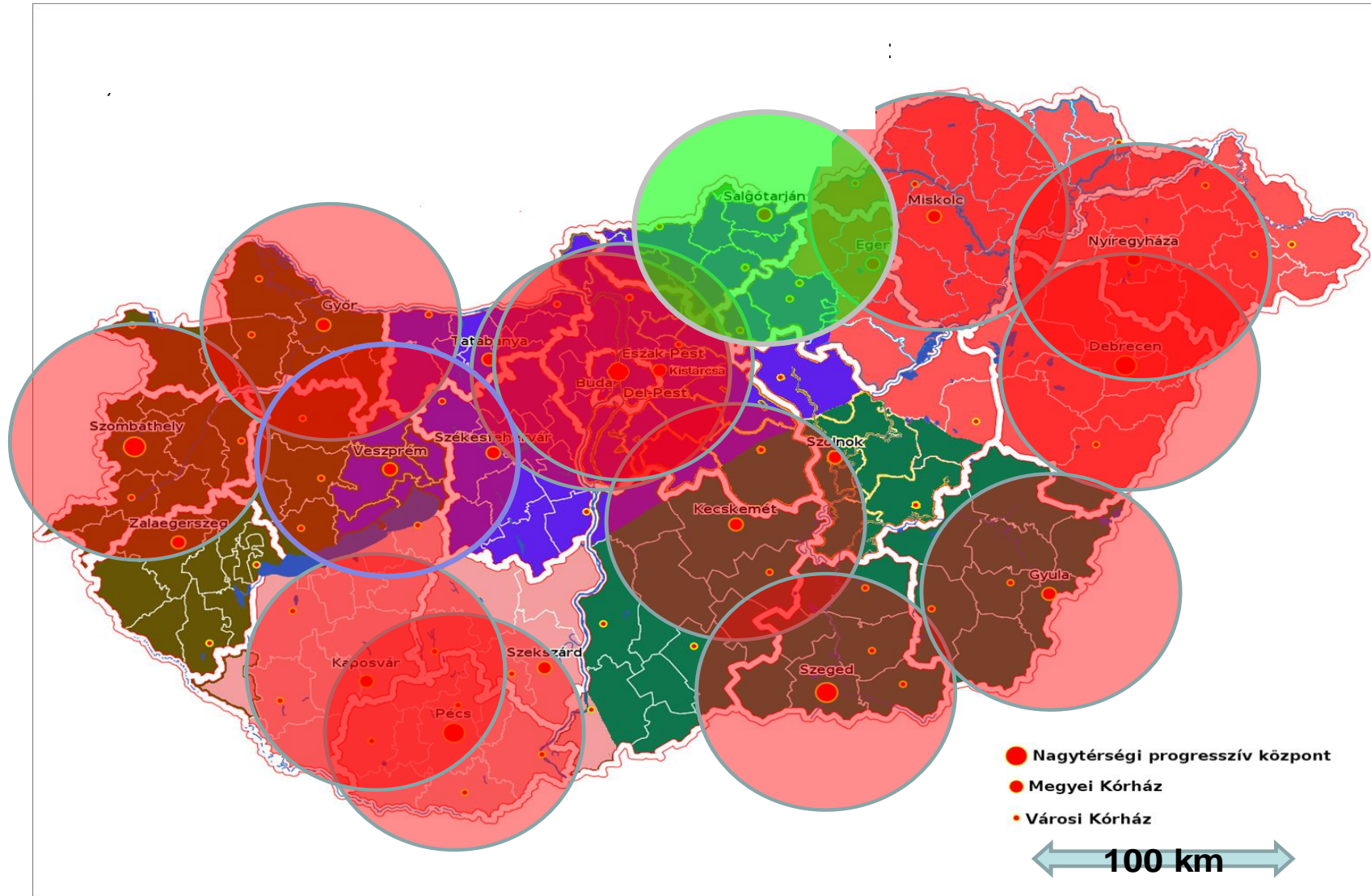

Országos Intézet+4 regionális komprehenzív rákközpont: Pécs, Szeged, Debrecen, Szombathely

Az Onkológia és Sugárterápia Tagozat javaslata az onkológiai ellátási térségek (régiók) és az egységes Onkológiai Centrumok hálózati rendszerének kialakítására

Sugárterápiás központok 50 km-es hatókörrel

PRIMER PREVENCIÓ:

Dohányzásellenes harc folytatása. Európai Rákellenes Kódex 12 pontjának propagálása.

SZŰRÉS:

Mammográfiás szűrés részvételi arány növelése (szervezés, PR, oktatás, minőségi kontroll)

Colorectalis szűrés

Tüdőrák (low-dose CT rizikócsoporthoz)

DIAGNOSZTIKA:

Képképző Diagnosztika: Centralizáció az onkológiai központokba
CT, MR, PET-CT/MR kapacitás bővítése, finanszírozás

Molekuláris patológia: finanszírozás növelése a kiemelt központokban

TERÁPIA:

Sebészet: Centralizáció, minimál invazív és robotsebészeti eljárások, finanszírozás

Kemoterápia: Célzott és immunterápiás protokollok széles körű alkalmazása

Sugárterápia: További gépparkfelújítás, Budapesten további kapacitás a meglévő centrumokban, Finanszírozás: SABRT, IMRT/IGRT, brachyterápia

INFORMATIKA: Telemedicina (Honcology)

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

